

7.

VOORBERIGT,

BEHELZENDE

DE REDEN VAN DE UITGAVE, EN DE ON-
DERRIGTING AANGAANDE HET GE-
BRUIK VAN DE LEERWIJZE

DER

EERSTE GRONDBEGINSELEN

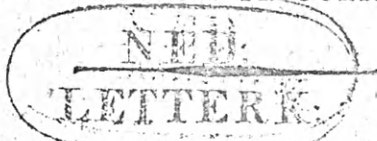
OM DE

JEUGD BINNEN WEINIG TIJDS, HET NED-
ERDUITSCH TE LEEREN LEZEN, EN
HAAR DENKVERMOGEN TE
ONTWIKKELEN,

DOOR

A. VAN ZUTPHEN,

SCHOOLHOUDER TE GORINCHEM

TE GORINCHEM, BIJ

J. VAN DER WAL.

VOORBERIGT.

Dat het leeren lezen langs den ouden weg, door het zoogenoemde spellen, langwijlig, zeer vervelend, en dus voor de lieve jeugd lustbenemend is, is voorlang door deskundigen bondig betoogd, — ik achte mij dus ontslagen, hierover uittewijden.

De weg, die ons op eene aangename en tevens spoedige wijze tot ons doel leidt, is gewis de beste.

Om het lezen spoedig en onderhoudend te leeren, daartoe zijn door voorname buitenlandsche, zoo wel als in het vak van opvoeding en onderwijs zeer ervaren vaderlandsche mannen, met name: NIEUWOLD, DELLEBARRE, SCHNEITHER enz., verschillende wegen ingeslagen.

Sedert een aantal jaren, bediende ik mij, en met veel vrucht, van de *Nieuwe-leerwijze* van genoemden SCHNEITHER: met genoegen zag ik, en zie ik nog, hoe de lieve kleinen al spelende de klinkers, twee en drieklanken en medeklinkers door behulp der figuren, waarvan de meeste hun op het eerste gezicht bekend zijn, leeren, en hoe spoedig zij in de toepassing der klinkers, medeklinkers en zamengestelde klanken tot elkander, en dus in het lezen eenige vaardigheid verkrijgen: hierdoor wordt bij de jeugd de ijver tot het leeren aangeweekt, wijl zij reeds, zoodra zij de school voor het eerst bezoeken, op eene voor hen aangename wijze worden onledig gehouden, dat bij het zoogenoemde A B E leeren en het daaropvolgende gewone spellen, geen plaats kan hebben.

Daar zij dan door deze leerwijze vrij spoedig, sommige zelfs binnen weinige maanden, leeren lezen, is de onderwijzer ook veel eer in de gelegenheid dan met het oude spellen, om het denkvermogen te ontwikkelen, door hen over het gelezene, naar huine vatbaarheid, te kunnen onderhouden: door deze leerwijze, die door derzelver aangename onderhouding, zeer geschikt is, om de oplettendheid, zelfs eener talrijke klasse van eerstbeginnenden, te boeijen, wordt dus de tijd niet noodeloos verspild, de lust tot schoolgaan opgewekt, en het jeugdig verstand al vroeg met nuttige kundigheden verrijkt.

Hoezeer dan ook de genoemde leerwijze van SCHNEITHER ter bereiking dezer nuttige einden, zeer geschikt is, kwam het mij echter sedert lang voor, dat dezelve voor verbetering en meerdere volmaking vatbaar ware.

De verbeteringen die het werkje van SCHNEITHER, naar mijn inzien, vereischen, zijn de volgende:

Ten 1ste, dat men, zoo wel als van de zamengestelde klanken *aan, en, an en aan*, die in genoemd werkje door figuren geleerd worden, zulks ook van de meest voorkomende voorvoegfels en uitgangen der woorden zou kunnen doen, als, b. v.: van *af, aar, el, er, ier, ig, in, ing, is, om, on, ont, oos, op en uit*, — ook deze zamengestelde klanken, door figuren, in eens te leeren uitspreken, maakt de toepassing der medeklinkers op dezelve natuurlijker en gemakkelijker, geeft den onderwijzer meer aanleiding om zijne leerlingen, door bijvoeging van letters, een groot aantal andere zamengestelde klanken, eenvoudiger en in weinig tijds te doen aanleeren, en dus zou dit het leeren lezen nog meer bespoedigen.

Onder de medeklinkers die op bladz. 3. in voor-

noemd werkje voorkomen, en aldaar door figuren geleerd worden, moest ook de *v*, *ch* en *z* door figuren onderwezen worden, op dat de kinderen als van zelve, even als bij de andere medeklinkers plaats heeft, met de juiste en zuivere uitspraak dier letters bekend worden: want *f* en *v*, *g* en *ch*, *s* en *z*, hebben volstrekt geene zelfde uitspraak. SCHNEITHER zegt wel in zijn voorberigt, dat deze letters voor kinderen dezelfde werking of uitspraak hebben, en laat ze hen in zijn boekje alzoo uitspreken, maar men zal ligtelijk beseffen, dat dit tegen den aard onzer moedertaal strijdt, zoo wel als eene gelijke uitspraak te stellen, tusschen *f* en *ch*, op bladz. 4 voorkomende, en aldaar met een streepje tusschen beide getoekend, hetwelk volgens het voorberigt, eene zelfde uitspraak aanduidt.

Ten 2de, ten opzichte der plaatsing van de klinkers en medeklinkers zou men eene andere orde dan die, welke SCHNEITHER gekozen heeft, in acht kunnen nemen, — eene orde namelijk, waardoor alle letters, die door een zelfde spraakwerktuig voortgebracht, bij elkander geplaatst worden, — daardoor wordt het uitspreken derzelve den kinderen gemakkelijker gemaakt, — van de enkele klinkers gaan zij dan tot de zamengeselde, en alzoo van het voor hen gemakkelijke tot het moeilijkeren over, — zachte en scherpe medeklinkers, zoo wel enkele als zamengeselde, komen dan naast of bij elkander te staan, dus hooren zij dadelijk het onderscheid tusschen derzelve uitspraak, waardoor zij die ook volkomen goed kunnen leeren.

De klinkers en medeklinkers, ook de eengrepige woordjes, die bij SCHNEITHER worden opgegeven om klinkers en medeklinkers op elkander te leeren toepassen, en dus tot eene voorbereiding der volgende lees oefeningen dienen, dunkt mij, moesten

allen, zoo als op bladz. 1, 5 en 6, regtstandig onder elkander geplaatst worden, op dat de onderwijzer, al naar de vatbaarheid van zijnen leerling dit vordert, op elke bladz. in de gelegenheid zoude zijn, het daarop voorkomende, ook van boven naar beneden en van beneden naar boven te doen lezen.

En daar die eengrepige woordjes eene voorname voorbereiding tot de volgende lees oefeningen zijn, moeten derzelve uitgangen uit dezulken bestaan, waarop iets beteekenende woorden kunnen uitgaan, en niet zoo als er eenige bij SCHNEITHER voorkomen, b. v.: *aun*, *ooin*, *ozin*, op bladz. 3 en bladz. 70, *aaib*, *aaub*, *eeub*, *ooib*, *oeib*, *aaik*, *aauk*, *oik*, *oek*, *ieul* op bladz. 12, en *our* op bladz. 13, — zulke uitgangen komen toch in Nederlandsche woorden niet voor, en om kinderen zamensellingen, die hun in het spreken of schrijven van geen dienst zijn, te leeren, behoeft niet: zoodra zij vlug kunnen lezen, en de spelkunde, zoo als in dit voorberigt nader omschreven wordt, geleerd zullen hebben, zijn zij tot alle zamensellingen volkomen in staat.

De oefening der medeklinkers aan het einde der lettergroepen, zie bladz. 12 en 13, kon een veel grooter aantal van veel voorkomende woorduitgangen bevatten, dit is bij deze leerwijze van veel aanbelang: want, door die woorduitgangen dikwerf te doen lezen en herlezen, en op een leerbord te laten opnoemen, worden de kinderen met dezelve zoo eigen, dat zij die, op het eerste gezicht, in eens als zamengeselde klanken leeren uitspreken, — hoe veel dit het moeilijke, bij het lezen voor eerstbeginnende, vermindert, behoeft ik niet te zeggen.

Ten 3de, de onderwerpen, die tot oefening in het lezen en opscheping van het jeugdig vermogen

worden opgegeven, moesten allen uit korte volzinnen en zoodanige stoffen bestaan, welke ligtelijk onder het bereik van het denkvermogen van kinderen van 5 of 6 jaren vallen, — het is toch een boekje dat in handen gegeven moet worden van kinderen van die jaren, welke voor het eerst de school bezoeken, — de leesoefeningen moeten dus zeer eenvoudig, en zoo ingerigt zijn, dat den kleinen de gelegenheid niet benomen wordt, om van het gelezene iets te kunnen verhalen, dit zou de leeslust niet opwekken.

Dat dit het geval is bij vele leesoefeningen, die in opgenoemd werkje voorkomen, is mij bij onderzinking gebleken. — Tot bewijs hiervan, zie men onder anderen, de zamenpraak tusschen *Fredrik en Louise* beginnende bl. 38, — de derde trap in het lezen en denken beginnende bl. 45, — *het kind en de echo* bl. 52, — de vertelling bl. 59, — *hoogmoed en grootschheid* bl. 78, en ik twijfel geenszins, of men zal de gegrondheid mijner aanmerking beseffen, dat namelijk die stukjes, de vercichten misfen, om door kinderen van 5 a 6 jaren, die voor het eerst de school bezoeken, met vermaak gelezen te worden.

Ten 4de moest het minder kostbaar zijn, — een boekje van 8 stuiv. voor eerstbeginnenden, kan door de meeste onderwijzers, al wilden zij ook van deze leerwijze gebruik maken, om den hoogen prijs op hunne scholen niet ingevoerd worden.

Dit zijn dan de hoofdzakelijke verbeteringen, die het genoemde boekje, mijns bedunkens, tot meerdere volmaking, en mischien deze leerwijze ook meer algemeen in gebruik zouden brengen.

Sedert lang hoopte ik, dat dit door deskundigen in het vak van onderwijs, mogt worden opgemerkt, en dat eene verbeterde uitgave van de

Nieuwe leerwijze van SCHNEITHER daarvan het gevolg zoude zijn.

Dan, tot nog toe, is, zoo ver ik weet, mijne hope onvervuld gebleven.

Ik heb dan ondernomen zelve hand aan het werk te slaan, en een boekje, waarin ik getracht heb opgenoemde verbeteringen daartestellen, onder den titel van *EERSTE GRONDBEGINSELEN* enz., in het licht gegeven.

Het denkbeeld, dat ik hierdoor iets tot nut der jeugd zou kunnen toebrengen, spoorde mij daartoe aan: het zal dus eene rijke belooning op mijne geringe pogingen zijn, indien de uitgave van dit boekje aan mijn doel mogt beantwoorden.

De figuren, die op de twee plaatjes in het boekje van *SCHNEITHER* voorkomen, zijn in dit werkje voor het grootste gedeelte, door andere, die mij in een of ander opzigt geschikter voorkwamen, vervangen.

Ik heb dan voor de drie plaatjes, welke men in deze *Eerste grondbeginselen* vindt, zoo veel mij mogelijk was, zoodanige figuren gekozen, wier juiste benamingen meest allen op het eerste gezicht den kleinen bekend zijn, — van enkele derzelve was het mij niet doenlijk voor den bedoelden klank een even duidelijk beeld te vinden; doch dit geeft geenen hinder aan de leerwijze zelve, — slechts een of twee maal behoeft men den kinderen, die weinige figuren, welker bedoelde benamingen zij op het eerste gezicht niet mogten weten, voortezeggen, en zij zullen er volkomen mede bekend zijn.

Mischien zal men aanmerking maken, dat de naam van de vijfde figuur van het eerste plaatje, door geen zuiver Hollandsch woord is uitgedrukt, en dat ik die naar de gewone uitspraak, *paraplu*, en niet *parapluie* zoo als het naar den aard van

het woord zijn moest, genoemd heb; doch men bedenke, dat er in het Nederduitsch geen woord bestaat, mij althans is er tot nog toe geen bekend, dat met den klank van *u* eindigt, en onder een beeld gebragt kan worden: ik werd dus verplicht van dit woord gebruik te maken om mijn oogmerk, namelijk, om den klank *u*, door middel eener figuur juist te leeren uitspreken, te bereiken, en dit bereikt hebbende, kan men immers dit woord naar den eisch uitspreken; indien er geen goed Nederlandsch woord voor hetzelfde mogt te vinden zijn.

Onder de leeslesjes in dit boekje voorkomende, zijn er vier met duitfche en twee met cursive letters, op dat de leerling, dit boekje met een ander verwisfelende (*), met deze letters reeds zoude bekend zijn.

Van de schrijffletters heb ik geen gebruik gemaakt, wijl de kinderen, zoodra zij slechts met de cursive letters bekend zijn, die, als van zelve weten. Ook worden zij met dezelve spoedig bekend, door hen, in de kennis der medeklinkers en klanken en derzelver toepassing op elkander, met schrijffletters op een leerbord al verder te oefenen; als ook door hen de reeds geleerde medeklinkers en klanken op eene lei te doen schrijven.

Om dit werkje voor eenen geringen prijs te kunnen bekomen, bestaan de daar in voorkomende lees-oefeningen veel minder bladzijden, dan die, welke men in de *Nieuwe leerwijze van SCHNEITHER* vindt; echter is derzelver getal toereikend om de kleinen in het lezen te oefenen, en niet te groot om hen te langen tijd in het zelfde boek te laten leeren: de kinderen toch zien gaarne het einde van hun boek. Een nieuw boekje verlevendigt hunnen leerlust.

(*) Hiertoe zou men kunnen nemen, *Leesboekje voor kinderen*, naar het Hoogd. van C. G. SALZMANN, 3 stukjes. Uitg. te Amsterd. bij J. v. b. 1817.

Hoedanig men nu te handelen hebbe; om de jeugd door middel van figuren de klinkers, medeklinkers en zamengefelde klanken te leeren, en dezelve op elkander te doen toepassen, hetgeen men lezen noemt, is in het voorberigt van het meergenoemde werkje van SCHNEITHER aangewezen.

Hoeeer men met dit boekje denzelfden weg dient te volgen, vind ik mij echter verplicht, voor hen die van hetzelfde gebruik zouden willen maken, en met de *Nieuwe leerwijze van SCHNEITHER* niet bekend mogten zijn, hier eene onderrigting van het gebruik der in dit werkje bedoelde leerwijze, mede te deelen.

De namen der figuren van de drie plaatjes, vindt men op bladz. 3 en 4.

Met het eerste plaatje neemt men eenen aanvang, — men laat de kinderen de vier eerste figuren des eersten regels opnoemen, als: *een spa*, *een slee*, *een knie*, *een vloot*; zoodra zij die goed uitspreken, laat men hen dezelve buiten het boek opzeggen. Dit goed kennende, laat men de figuren van den tweeden regel, als: *een paraplu*, *een lei*, *een knou*, *een koe*, op dezelfde wijze noemen, met deze nu zoo wel als met de vier eerste bekend zijnde, gaat men zoo voort met den derden en vierden regel. Vervolgens laat men hen al de figuren van dit plaatje, van boven naar beneden, van beneden naar boven, en van de rechterhand naar de linker in het boek opnoemen, — zoo zij hierin zonder te misfen slagen, en dezelve volgens de orde des boeks goed van buiten kunnen opzeggen, gaat men over tot bladz. 6. Men zegt hun, dat deze klanken dezelfde namen als de figuren dragen, men laat hen met den vinger bij de *a* wijzen, en noeme die, *een spa*, bij de *ee*, *een slee*, bij de *o*, *een vloot*, enz. Dit eenige malen met de vier eerste regels herhaald,

en hen dezelve ook van boven naar beneden, en van beneden naar boven enz., hebbende doen opnoemen, gaat men over tot de vier volgende regels.

Het kind bij de *a* wijzende, zegt het, *een spa*, bij *u* een *paraplu*, bij *ou* een *touw*, bij *eeuw* een *leeuw*, enz. Deze op gelijke wijze als de vier eerste regels vlug kennende, komt men tot de vier laatste regels dezer bladz., en handelt daarmede op dezelfde wijze. Nu zou men den leerling al de klanken op bladz. 6 voorkomende, onder den naam der figuren, nog eens van boven naar beneden enz. kunnen laten opnoemen, om hen dezelve des te vlugger te doen kennen.

Dat men op bladz. 7, zijnde eene herhaling der zesde bladz., den zelfden gang houde, spreekt van zelve. Zoodra de leerling nu zoo ver gevorderd is, dat hij op het zien der slotklank derzelve figuur weet te noemen, vangt men op nieuw aan bij bladz. 6, en doet de kinderen de namen der figuren en de eindklank beiden overluid opnoemen, bij *v*. b. bij den eersten regel zeggen zij, *een spa*, *a*, een *slee*, *ee*, een *spie*, *ie*, een *vloo*, *o*, enz. Spoedig zullen zij hierin zoo bedreven zijn, dat men met hen nog eens bij bladz. 6 kan beginnen, en de benaming der prentjes zacht en de slotklank overluid leere uitspreken, b. v. zacht zeggen zij, *een spa*, overluid *a*, zacht *een slee*, overluid *ee*, zacht *een spie*, en met luider stem *ie* enz. Weinig tijds hebben de kinderen noodig, om op deze wijze, al de klanken op bladz. 6 en 7 voorkomende, vlug door elkander te kennen.

Men zorge maar, dat men nooit tot het volgende overga, alvorens het voorgaande goed geleerd te hebben, — dat men de bijzondere letters niet noeme, die in den klank voorkomen, — en dat men den kinderen; indien zij den naam van de

figuur zich niet mogten kunnen te binnen brengen, — hun denzelven niet dadelijk voorzegge; maar tijd tot bedenken geve, — men laat hen het prentje opzoeken, hierin niet slagende, wijze men het hun. De gelijkkluidende klanken op bladz. 7, zijn den kinderen terstond bekend, als zij weten dat de klanken tusfchen dewelken dit (—) staat, eene zelfde uitspraak hebben.

Bij het leeren der figuren van plaat 2, beginnende met *de tobbe*, *de pijp*, *de stove*, *de beffe*, enz. waarvan de laatste lettergreep een weinig harder dan de twee voorgaande, en zonder iets van den klinker te hooren, als *be*, *pe*, *ve*, en niet *bé*, *pé*, *vé*, moet uitgesproken worden, neemt men juist hetzelfde in acht, wat bij het leeren der figuren van plaat 1 is aangewezen. Daarna gaat men over tot de vier eerste regels van bladz. 9, en zegge den kinderen dat deze letters, even zoo, als de figuren van het 2de plaatje genoemd worden, de *b* heete *de tobbe*, de *p* *de pijp*, de *v* *de stove*, enz. Vervolgens late men hen, terwijl zij met den vinger op de medeklinkers wijzen, de twee eerste lettergrepen der figuren zacht, en de laatste alleen overluid opnoemen, zacht spreken zij, *de tob*, en overluid *be*, zacht *de pij*, en *pe* hard, zacht *de sto*, en *ve* hard enz.

Al de medeklinkers der vier eerste regels dezer bladz. van voren naar achter, van boven naar beneden enz., aldus kunnende noemen, komt men tot de vier volgende regels en handelt daarmede op gelijke wijze, en zoo ook met de vier laatste regels. Nu kan men al de medeklinkers op bladz. 9 voorkomende, van boven naar beneden, van de regter naar de linkerhand enz., op deze wijze nog eens doen opnoemen, om dezelve te dieper in het geheugen te prenten.

Welligt ziet men met bevreemding, dat de figuren van plaat 2, niet zoo als het meervoud dier woorden vordert, *de tobben, de pijpen, de stoven*, enz., maar *de tobbe, de pijp, de stove* enz.; genoemd worden, — dit is volstrekt noodzakelijk, zal men door figuren de medeklinkers leeren; met dezelve volkomen bekend zijnde, houdt dit op. Het kan dus geene de minste nadeelige gevolgen, in het spreken en schrijven onzer moedertaal te weeg brengen: ook is hiervoor reeds in het derde plaatje door den eindklank van den naam *pen* gezorgd.

Bladz. 10 bevat de gelijkwerkende medeklinkers, en eene herhaling der op de drie voorgaande bladz. geleerde letters en klanken door elkander.

Met het leeren der figuren van plaat 3, en der klanken op bladz. 12, volge men juist het voorschrift van plaat 1 en van bladz. 6 en 7.

Bladz. 13 is eene herhaling van al het voorgaande door elkander.

Bij bladz. 14 tot 20, leert men den kinderen de medeklinkers en klanken op elkander toepassen, b. v. bij de eerste afdeeling der 14de bladz. beginnende, laat men hen overluid noemen, *b a, b ee, bie, h o, b u, b ei*, enz.; doch zoo dat er geene te lange tusschenpoozing plaats heeft, tusschen het uitspreken dier letters en klanken, welke bij elkander geplaatst, te zamen eene lettergreep uitmaken. Vervolgens noemen zij de letters en klanken, die tot eene lettergreep behooren, zachtjes op, en spreken die op elkander toegepast, of te zamengevoegd, in éens overluid uit: zacht *b ee*, en overluid *bee*, en zoo handelt men ook met de volgende afdeelingen.

Daarna laat men de kinderen de lettergrepen van bladz. 14 tot 20, van boven naar beneden, van achter naar voor enz., lezen en herlezen.

Indien de kinderen met het afzonderlijk opnoemen der letters en klanken, daar, waar die tot eene lettergreep bij elkander gevoegd zijn, niet te regt konden komen, dan toone men hun iedere letter of klank, zoo als zij die te voren geleerd hebben, afzonderlijk, terwijl men de andere intusschen bedekt houde.

De zamengestelde medeklinkers op bladz. 21 voorkomende, worden eerst onderscheidenlijk naar hunne natuurlijke uitspraak, zonder iets van den klinker te hooren, opgenoemd, en vervolgens in eens, of te zamengevoegd, uitgesproken.

De kinderen ook hiermede vlug voortkunnende, zal het hun weinig moeite kosten, om de woordjes met zamengestelde klinkers vooraan, op bladz. 22 te kunnen lezen, zoo min als de oefening der medeklinkers aan het einde der lettergrepen, (zijnde woorduitgangen,) op dezelfde bladz., of de medeklinkers aan het begin en einde der lettergrepen op bladz. 24, en de oefening der klinkers tusschen twee medeklinkers, van welke de laatste dubbel is op bladz. 25, zoo men maar naauwkeurig het voorschrift volge.

Het spreekt van zelve, dat men de kinderen over den inhoud der leeslesjes beginnende bladz. 26, onderhoude. Langs dezen weg toch wordt hun denkvermogen ontwikkeld, hunne kennis uitgebreid, en hunne leerlust opgewekt; indien men dit op eene voor hun bevattelijke en uitlokkende wijze doet; dan, ieder verstandig onderwijzer is te zeer van het nut hiervan overtuigd, zoo dat ik mij ontslagen achte hierover verder te spreken.

Liever nog een enkel woord tegen eene zwaarigheid, die ten onregte door sommigen, welken met deze leerwijze niet genoeg bekend zijn, wordt gemaakt. Men vraagt: hoe zullen de kinderen ooit

goed hunne moedertaal leeren schrijven, als zij lezen leeren, zonder spellen? spellen toch, zegt men, is de grondslag om de woorden naar den eisch te leeren schrijven.

Alvorens de ongegrondheid dezer zwaarigheid te doen opmerken, door aantetoonen, dat het spellen bij deze leerwijze niet nagelaten, maar integendeel in een' geschikter tijd, en langs een' doelmatiger weg dan oulings geleerd wordt, dien ik vooraf te bepalen, wat men door spellen te verstaan hebbe.

Spellen of spelkunde is mijns inziens niets anders, dan de ware bestanddeelen der woorden te kennen, om dezelve naar hunne afleiding en regelen der spraakkunst te kunnen schrijven.

Om het lezen te leeren, behoeft een kind niet eerst te spellen: zoodra het de letters, de enkele en meest voorkomende zamengestelde klanken kent, en die op elkander weet toetepassen, is het reeds in staat om te kunnen lezen. Het spellen komt den kinderen eerst dan te stade, wanneer zij in gedrukte boeken vlag kunnen lezen, woorden beginnen te schrijven, en zich alzoo bekwamen om hunne gedachten in schrift te leeren uitdrukken, dan eerst, en niet vroeger moet de jeugd in de spelkunde geoefend worden. Het doel, dat men zich bij het spellen voornamelijk voorstelt, is, om de woorden overeenkomstig de taalwetten in schrift te kunnen uitdrukken. Waartoe dan het spellen zoo lang men niet kan schrijven? Voor dien tijd, zijn de kinderen toch niet vatbaar voor de spelkunde. En dat hun dezelve door het oude spellen, dat soms bij den leerling jaren achter den ander voortduurde, niet geleerd werd, is door de ondervinding overtuigend gebleken.

Nu nog een woord hoe men de kinderen, langs een' doelmatiger weg dan oudtijds, het spellen

leert. Hierboven is reeds gezegd: dat men de kinderen, terwijl zij de medeklinkers, enkele en zamengestelde klanken, en derzelver toepassing op elkander, in hunne boeken leeren, ook op een leerbord, door schrijffletters daarin oefent: alsook, door hen de reeds geleerde medeklinkers en klanken, op eene lei te doen schrijven. Deze oefening zet men gestadig voort, het geeft den kinderen éene aangename en nuttige bezigheid.

Zoodra zij nu vaardig gedrukte boeken kunnen lezen, leert men hen ook de medeklinkers naar het oude gebruik, als: *ef, ha, ka, el, em*, enz., uitspreken: wijl die toch met de oude benamingen algemeen genoemd worden, en daarom dienen ook de kinderen met dezelve bekend te zijn.

Van de woorden, die men hun alsdan op het bord voorschrijft, of zonder hetzelfde opgeeft, laat men hen ook de zamengestelde medeklinkers en klanken van elke lettergreep ontleden, om alzoo de plaats van ieder bestanddeel eener lettergreep, te leeren bepalen, b. v. men vraagt het kind, met welke letters schrijft men het woord *blank*? Het antwoord zal zijn: *bl-ank*. Nu vraagt men verder, uit welke letters *bl* en *ank* bestaan enz. Als de kinderen hierop gevat zijn, en dit leerde mij de ondervinding, kost weinig tijds en volstrekt geene moeite, kan men hen, van iedere lettergreep van een op het bord geschreven, of afzonderlijk opgegeven woord, elke letter bijzonder doen opnoemen en daarna de lettergreep of het woord uitspreken.

Om de kinderen al verder te bekwamen in het taalkundig schrijven, moet men hen in de taalregelen naar hunne vatbaarheid zoodanig oefenen, dat zij ten minste met vermindering van grove taalfouten, in schrift zich kunnen uitdrukken. Gebrekkig geschreyene volzinnen en woorden door

hen te doen verbeteren, vergezeld van eene verklaring, waarom een woord zoo, en niet anders moet geschreven of geplaatst worden, alsook, over onderwerpen, die den kinderen reeds verhaald zijn, of over welke zij gelezen hebben, hunne gedachten briefsgewijze op de lei of op papier, dat nog in vele scholen verzuimd wordt, te doen mededeelen, zijn, behalve ook in andere opzigten, zeer nuttige en onderhoudende middelen, om de jeugd eene goede spelkunde te doen aannemen.

Hiermede eindige ik dit voorberigt, als meenende genoeg gezegd te hebben, hoe men met de hierin bedoelde leerwijze moet te werk gaan.

